

CVETJE

z vertov sv. Frančiška.

Časopis za naše verno ljudstvo,
zlasti za ude tretjega reda sv. Frančiška.

S privoljenjem cerkvenih in redovnih oblasti
vrejuje in izdaja

P. Stanislav Škrabec,
mašnik reda manjših bratov sv. Frančiška.

Vsebina 11. zvezka.

Kraljica reda manjših bratov, prosi za nas !	321
Blaženi Janez Pizanski, spoznavavec 3. reda	325
Tolažila sv. vere. Poterpežljivost.	326
Življenje sv. Roze Viterbske, device III. reda sv. Frančiška.	
7. Slava in smert sv. Roze.	329
Bl. Bernardin Feljterski. VIII. Pogl. Apostelj miru.	335
Pervo skupno slovensko romanje v Jeruzalem.	341
Iz ljubljanske ženske skupščine III. reda.	344
Naša Kostanjevica. Zgodovina cerkve in samostana.	
6. P. Klar Vaskotti. VII. Bolezen, smert in pogreb. (Konec).	345
Družba sv. Mohorja.	347
Drobtinice. Ponižna.	348
Da, ljubim te! Ne pozabi! Le k materi! Prežalostna!	349
Še več! Sočutje! Kako je Bog dober!	350
Priporočilo v molitev. Zahvala za vslišano molitev	351
Za kitajski misijon	351
Rimsko-frančiškanski koledar za leto 1910. Mesec november.	352

V GORICI
Narodna Tiskarna
1910.

Izhaja v prostih obrokih. Stane cel tečaj (12 zvezkov): 1 K 50 h.
Naslov za naročila: „Cvetje“ frančiškanski samostan v Gorici.

Praesens effectivum.

(Dalje).

Po navedenem „uvodu“ „iz znamenite knjige Wundtove“ piše prof. Perušek nadalje :

Kako pa je utemeljil g. P. St. Škrabec dejstvo, da so začeli Slovenci izražati z dovršnimi glagoli ne samo dejstev, vršecilih se v trenutku govorjenja, nego tudi izvršitev dejanje samega? Nikaker je ni.

V pojasnenje vzemimo najprej nemški zgled. Če pravi Nемец: „Ich danke“, je s tem dejanje zahvale označeno in ob enem storjeno, zveršeno; gospod se je že zahvalil. Ali potrebuje to kakega vtemeljevanja? Gotovo ne, saj ne more tega nihče tajiti. „Danke“ pa je sedanjik in tak sedanjik, ki dejanje imenuje in s tem zverši, sem nazval jaz „praesens effectivum“ in to velja ne le za slovenščino, temuč za vsak jezik, ki ima kakov „praesens“. Vprašanje, ki se tiče le slovenskih jezikov, pa je, ali je prav jemati za izvršitev takega dejanja doveršni ali nedoveršni glagol? Jaz dobro vem in sem v dotičnem spisku jasno povedal, da se jemlje v stari cerkv. slovenščini in tudi v novejših slovenskih jezikih nedoveršnik; ne da se pa tajiti, da se govore v naši slovenščini že od friz. spominikov nadalje in zmirom bolj splošno v tistem primeru doveršniki. In moja teorija je, da za to ni bilo treba nobenega tujega vpliva, ker je le natorno in logično, da se zveršenje naznani in zgodi z doveršnim, ne z nedoveršnim glagolom. Nelogičnost ni na naši strani, temuč na nasprotni, če tudi je tam večina. Večina ima v takem vprašanju prav tako malo dokazne moči, kakor n. pr. ob Kristusovem času večina paganov politeistov zoper monoteizem in ves Kristusov nauk. Po tem naj se sodi, s koliko pravico mi očita g. profesor: „On si je priredil svojo teorijo, ki nije vsaki logiki v obraz in jo je zanesel v slovenski jezik“. — In nadalje piše :

Jedini vzrok, kterega navaja za to izpremembo, je tale: »Zvršitev dejanja s tem, da se izreče beseda, ki pomenja to dejanje, je res dogodek, zgrajen na pogoju, da so dospeli Slovenci do te kulturne stopnje, kar se je menda zgodilo še le po vzprejemu krščanstva«. — Torej Sloveni (= Slovani), ako prav umevam, so dospeli po vzprejetju krščanstva do take kulturne stopnje, da so bili sposobni izražati izvršitev dejanja v sedanjosti z izreko one besede, ki pomenja to dejanje. —

∩ Tako prof. Perušek. Jaz gospoda ne bi rad razžalil, vender moram reči naravnost: Gospod profesor, Vi me v resnici ne „umevate“ prav, in prečudno slovenite moje nemške besede. In slovenite po nepotrebnem. Jaz sem pisal:

CVETJE

z vertov sv. Frančiška.

XXVII. tečaj

V Gorici, 1910.

II. zvezek.

Kraljica reda manjših bratov, prosi za nas!

Znano Vam je, dragi bravci, kako so naš sveti oče papež Pij X. o priliki sedemstoletnice 1. reda sv. očeta Frančiška vse tri redove njegove in zlasti vse tri družine 1. reda, našo, konventualjsko in kapucinsko tako rekoč obsipali z dokazi svoje velike ljubezni in dobrohotnosti. Težko si je bilo misliti, da more po vsem tem še kaj priti, kar bi nam moglo narediti novo prav posebno veselje. Ali ljubezen je iznajdljiva. Oni, ki so veliko cerkev sv. Marije Angeljske, zibel 1. reda sv. Frančiška, počastili z naslovom patriarhaljne bazilike in papeške kapele, ter enake pravice do nje dali vsem pervorednikom, naj si bodo te ali one družine, sv. oče Pij X. so hoteli tesni zvezi našega reda z našo nebeško materjo Marijo postaviti neki spominik, ki bi ga imeli vsak dan na jeziku in v sercu vsi dobri otroci Frančiškovi. Določili so namreč 8. septembra t. l., da naj pristavljajo v lavretanskih litanijah po klicu „Kraljica sv. rožnega venca“ novi klic: „Kraljica reda manjših bratov, prosi sa nas!“ („Regina Ordinis Minorum, ora pro nobis!“). To velja

za vse brate 1. reda, za vse sestre 2. reda, in za vse brate in sestre 3. reda sv. Frančiška.

In v resnici bomo sè vso pravico klicali Marijo „kraljico reda manjših bratov“. Komaj je namreč kateri drugi red sv. katoliške cerkve toliko storil za povzdigo in razširjenje njenega češčenja. Že sv. Frančišek je ljubil mater božjo, kaker pravi sv. Bonaventura, z neizrekljivo ljubeznijo, „ker nam je Gospoda veličastva storila brata in smo po njej vsmiljenje dosegli. V njo za Kristusom najbolj zaupajoč jo je svojo in svojih otrok odvetnico postavil in nji na čast se je od praznika sv. aposteljnov Petra in Pavla pa do praznika njenega vnebovzetja z veliko pobožnostjo postil“. Pozdravljal jo je ko sveto gospo, kraljico najsvetejšo, in posebno molitvice skladal njej na čast. Mej besedami, ki jih je pogosto ponavljal, so bile tudi te: „Ko pravim „Zdrava Marija“ se smejejo nebesa, angelji se veselijo, svet se raduje, pekel se trese, hudobe bežijo!“

Zato se morda mariskomu čudno zdi, kako da sv. Frančišek svojim bratom lajnikom ni predpisal poleg očenašev moliti tudi zdravamarijo, kaker se to dandanašnji vender sploh dela. Tudi bratom in sestram tretjega reda je naložil moliti „oče naš“ in „slava Očetu“, ne pa „zdrava Marija“. „Zdrava Marija“ ko posebna molitev tisti čas torej še ni bila v navadi. Še le pozneje so jo vpeljali prav redovniki sv. Frančiška. Sloveči nemški pridigar, frančiškan Berthold Regensburški, je zahteval v svoji pridigi o dolžnostih kerstnih botrov, da imajo znati očenaš in apostoljsko vero, če znajo zraven tudi zdravamarijo, pravi pa, da je to celo čudovito dobro. Pri kerstu se moli seveda še dandanašnji vera in očenaš, ne pa zdravamarija; ali iz Bertholdovih besed je očitno, da ob njegovem času, to je okoli srede trinajstega stoletja po Kristusu, kristijani sploh še niso molili zdravamarije. Vender so jim to frančiškani že priporočali. Zlasti je naš sveti cerkveni učenik Bonaventura ko vesoljni predstojnik ali generalj frančiškanskega reda leta 1263 na redovnem kapiteljnu v Pizi izdal povelje, da naj frančiškani spodbujajo ljudstvo, naj vsaki večer, ko pozvoni k sklepnim cerkvenim molitvam (kompletoriju) preblazeno devico Marijo nekoliko krat pozdravijo. Ko vzrok te določbe je navel to, da je po mnenju neketerih spoštovanja vrednih učencikov ob tisti uri angelj Gabrielj pozdravil p. eblazeno Devico.

Tedaj so jo najberž pozdravljali tudi le z angeljevimi besedami: „Zdrava, milosti polna, Gospod s teboj, blagoslovljena ti mej ženami“. Najprej so potem postavili na svoje mesto ime „Marija“, kaker se bere že v določbi leta 1295 deržanega kapiteljna beneške redovne okrajine, ki pravi: „Pred vsem velimo, da se naj v posameznih krajih zvečer trikrat sè zvonom pozvoni k časti preblazene Device in tedaj naj vsi bratje pokleknejo in trikrat molijo: „Zdrava, Marija, milosti polna!“

Pozneje so se začele dodajati tudi Elizabetine besede „in blagoslovljen sad tvojega telesa“. S temi besedami sklemeta to molitev sv. Bonaventura in Tomaž Akvinski. Tudi so pristavili pozneje še „Jezus. Amen“, ali tudi „Jezus Kristus. Amen“. Tako se je zverševala zdravamarija še v 15. stoletju, in tedaj, najberž v prvi četerti 15. stoletja, so jo predstavili skorej gotovo stari frančiškani tudi v našo slovenščino, — žal, da ne prav dobro in natančno, in dvakrat žal, da se dobra in natančna prestava vse do zdaj ni sprejela, dasiravno so je bili ljudje jako veseli povsod, kjer se je bila zadnja leta vpeljala.

Kedaj se je pa pozdravljenju pristavila prošnja: „Sveta Marija, mati božja, prosi za nas“ itd.? Splošno ne pred 16. stoletjem. Sicer ima že sv. Bernardin Sijenski v neki pridigi o terpljenju Kristusovem besede: „Sveta Marija, prosi za nas, grešnike“ in pridigo o oznanjenju Marijinem sklepa s prošnjo: „Sveta Marija, mati božja, prosi za nas grešnike. Amen“. Ali dolgo časa je prešlo, preden je prišel ta dostavek sploh v navado. Še v 16. stoletju je moral sloveči pridigar, frančiškan Pelbart Temešvarski, opominjati v svoji razpravi o zdravamariji: „Na koncu pristavi še in moli: Sveta Marija, mati božja in našega Gospoda Jezusa Kristusa, prosi zame in za vse grešnike“.

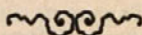
V tem času torej pristavek še ni bil natanko določen, zlasti mu je še manjkalo besed „zdaj in na našo smertno uro“. Kedo in kedaj jih je pač pristavil? Po vsi priliki zopet frančiškani. Pervič je najti namreč zdravamarija cela, kaker se dandanašnji moli, v frančiškanskem brevirju izdanem leta 1525 v Parizu, še le 43 let nato je papež Pij V. tako sprejel v popravljeni rimski brevir, l. 1568, očitno, da po frančiškanskem vplivu in prizadevanju.

Tudi zvonjenje k avemariji ali angeljevemu pozdravljenju so brez dvojbe frančiškani vpeljali. Kaker smo rekli, je že sv.

Bonaventura l. 1263 velel frančiškantom, spodbujati ljudstvo, da naj zvečer, ko slišijo zvonjenje k sklepni cerkveni molitvi (kompletoriju) Marijo nekoliko krat pozdravijo z angeljevimi besedami. Tisto zvonjenje je imelo torej prav za prav drugi namen. Še le 32 let pozneje l. 1295 se je vzkazalo, kaker smo tudi že povedali, beneškim frančiškantom vsaki večer trikrat pozvoniti Mariji na čast. Tedaj so bile naše dežele vsaj večinoma pod cerkveno oblastjo oglejskega patriarha; frančiškani po naših deželah so bili torej ali naravnost v beneški redovni okrajini, ali vsaj ž njo v tesni dotiki. Večerno zvonjenje Mariji na čast se je torej po vsi priliki iz frančiškanskih cerkev po Beneškem razširilo tudi v frančiškanske cerkve po naših krajih, iz Gorice v Ljubljano, Celje itd. Pa tudi drugod so frančiškani gotovo kmalu vpeljali to navado, tako da jo je papež Janez XXII že leta 1318 pohvalil in z odpustki obdaril, leta 1327 pa tudi v Rimu sam vpeljal. Leta 1368 se je vpeljalo zvonjenje k angeljevemu pozdravljenju tudi zjutraj, v 16. stoletju naposled tudi o poldne. Besede pred vsako zdravamarijo: „Angelj Gospodov je oznanil Mariji . . . Glej dekla Gospodova . . . In beseda je meso postala . . . so se začele pristavljati v teku 16. stoletja; ob času cerkvenega shoda v Pragi l. 1605 so bile že v navadi.*) Ali bi smeli tudi te pristavke pripisovati frančiškantom, ne vemo; toliko je gotovo, da so si na vse načine prizadevali častiti svojo nebeško mater in kraljico. Če molčimo tu o vsem drugem, kar so storili v njeno slavo, ene reči ne smemo popolnoma zamolčati, zasluge, ki si jo je pridobil naš red za spoznanje in dokaz verske resnice neomadežanega spočetja Marijinega. Žal, da je o našem največem modroslovcu, Janezu Dunsskotu, ki je dognal ta dokaz, tako malo gotovega znano, da ga cerkev ni mogla do zdaj priznati za blaženega ali celo svetnika. Naj se pa to kedaj zgodi ali pa ne, mi smemo vendar prepričani biti, da je ta naš slavni brat v nebesih pri svoji neomadežani kraljici in ž njim seveda tudi mnogi in mnogi drugi naši pobožni bratje, ki so se skozi stoletja sè vso gorečnostjo vojskovali za to Marijino čast in slavo. In če je bila Marija vedno zavetnica in kraljica našega reda, bo to še toli-

*) Primeri: »Das Ave Maria« und der »Engel des Herrn«. Von P. Athanasius Bierbaum O. F. M. in Wiedenbruck (Westfalen) (Theol.-praktische Quartalschrift, 63. Jhrg. 1910. IV. Heft. pag. 779—783).

kanj bolj nadalje, ko jo bomo s cerkveno poterjenim naslovom vsak dan klicali: „Kraljica reda manjših bratov, prosi za nas!“

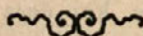
Bl. Janez Pizanski,

spoznavavec 3. reda. *)

Janez, imenovan tudi Vannis, je bil sin plemenite rodbine Čini (Cini). Rojen je bil v mestu Piza na Laškem proti koncu trinajstega stoletja. Ko mladenič je stopil v vojaški stan in ko tak se je vdeležil vojske za svoje rojstno mesto zoper florentinsko ljudovlado. Florentinci so Pizance izvabili v zasedo in skoraj vse potolkli. Janez je pa po božji previdnosti nepoškodovan vbežal. Iz hvaležnosti je obljubil, da hoče vse svoje življenje Bogu in službi božji posvetiti. Ker je bil oženjen, ni mogel stopiti v samostan; vpisal se je pa v svetovni tretji red sv. Frančiška ter je ko tretjerednik zelo spokorno živel. Na golem životu je nosil železne verige in spokorni pas, bičal se in s postom in drugo pokoro zatajeval. Leta 1305 je vstanovil „hišo vsmiljenja“, nekako bratovščino, katere udje so z denarno miloščinjo podpirali gosposke siromake. Vstanovil je tudi red spokornih bratov puščavnikov in družbo bičarjev. Kjerkoli je mogel, je bližnjemu pomagal. Vmerl je v Pizi 12. novembra leta 1433, ali okoli 1440.; na pokopališču so mu someščani postavili krasen spominik. Leta 1856 so prenesli ostanke njegovega trupla v cerkev konventualjcev v Pizi. Papež Pij IX. je 10. septembra 1857. poterdil njegovo nepretergano češčenje. V frančiškanskem redu se obhaja njegov spomin 12. novembra.

V brevirju se imenuje „de Pace“ ali „a Pace“ to je „od mira“.

P. A. F.

*) L' Aureola serafica, 12. nov.

Winkes, Seraphischer Tugendspiegel 13. Nov.

Acta Ord. F. M. Ann. XXVIII. pag. 212.

Tolažila sv. vere.

P. A. M.

Poterpežljivost.

Poterpežljivost je jako dober pripomoček zoper mnoga zla, dragocen zaklad v dnevih bridkosti in stiske. Toda žal, le malo ljudi se najde, kateri bi imeli to krasno čednost, kerščanske poterpežljivosti. Edino le ta more človeško serce tolažiti v vsaki bridkosti. Tajiti se sicer ne da, da celo le natorna, človeška poterpežljivost, kaker so jo učili modroslovci starega veka, ima neko moč, v mnogih slučajih človeka obvarovati maloserčnosti in obupnosti. Vender pretiravati je ne smemo. Oni ajdovski modrijani so svoje mnenje o čednosti poterpežljivošči zapisali v svojih spisih. Naši cerkveni učeni, so enako storili; toda nauki obojih se tako razlikujejo, kot poterpežljivost takega posvetnega modrijana od poterpežljivosti marternika. Sv. Ciprijan pravi: „Ti modrijani sicer terdijo, da imajo poterpežljivost, pa njih poterpežljivost je tako malo pristna, kaker njih modrost“. Ako bolj natančno pogledamo, bomo našli, da je bila njih poterpežljivost le neka nemarnost, brezčutnost in stanovitnost iz napuha; oboževali so sami sebe. Kerščanska poterpežljivost pa ohrani ob dnevih poskušnje mir serca; ona daje moč v boju življenja in zagotovi človeku v nesreči čeznatorno pomoč in gotovo olajšanje. Sv. Ciprijan pravi: „Poterpežljivost ohrani mir, krepča v terpljenju in podpira slabotnega vbožca“. Ali ni tedaj resnično, da ona človeka tolaži v vseh bridkosti življenja? Brez tožbe, brez godernjanja, mirno in stanovitno terpeti, to je po nauku posvetnih ajdovskih modrijanov čednost poterpežljivosti. Sv. Tomaž Akvinski in sv. Avgustin tem besedam sicer priterujeta, toda pristavila sta še drugo, zelo pomembno besedo, namreč: „Terpeti za Boga! Za Boga, z ozirom na Boga, iz ljubezni do Boga“.

To je razložek; to je, kar daje kerščanski poterpežljivosti neprimerno večo moč in nepopisno sladkost. Ko je neki ajdovski pesnik hotel tolažiti žalostnega očeta zaradi zgube njegove hčerke, mu je rekel: „Zadela te je sicer velika nesreča; pa s poterpežljivostjo jo boš lažje prenašal“. Gotovo, to je

resnično; pa kako brezčutno, kako merzlo! Kako vse drugačno tolažbo bi žalostnemu očetu dala kerščanska vera. Terpi za Boga, kateri je z neskončno poterpežljivostjo za te terpel; za Boga, kateri je tvojega otroka v nebeško veselje poklical; za Boga, kateri te hoče enkrat v nebesih vekomaj ž njim združiti. Koliko se še le te čednosti razločujete v svojih učinkih, ko ste že v svojem bistvu tako različni! Hvalili so poterpežljivost Sokrata, gerškega modrijana. Pa to ni bilo nič drugega kot merzel nemar, smertni kazni kljubujoči ponos. Kako vse drugače terpi tisti, kateri terpi iz ljubezni do Boga! Ali ni neprimerno močnejši in pred vsem veliko srečniši? Spomnimo se le na pobožnega terpina Joba, kateri je tako zvesto iskal čast božjo in tako stanovitno zanj terpel. Pri vsakem novem vdarcu je Job Boga poveličeval: „Gospod je dal; Gospod je vzel; hvajljeno bodi Gospodovo ime“. Job. 1, 21. Poglejmo na slepega Tobijo, na kralja Davida svojega trona oropanega; predstavimo si toliko drugih zvestih služabnikov božjih. Glejte, kako stanovitno, kako veselo so za Boga terpeli!

Odkar nam je pa Kristus naš Gospod, viseč na križu, zapustil najlepši zgled poterpežljivosti, se je ta lepa čednost še na bolj junaški način na svetu razodevala in obrodila še lepši sad tolažbe mej ljudmi. Njena moč je tako velika, da celo bridkosti in terpljenju deli neko prijetnost. Dosti je, da imenujem le nekatere velike učence križa, kateri so hoteli s poterpežljivostjo v boj ali bolje rečeno v zmago, v večno slavo. Glejte svete marternike, ki so bili ljudje kaker smo mi! Glejte one serčne spoznavavce Kristusove, one junaške device! Kolika moč, pa kolika tudi blaženost sredi najgroznejšega terpljenja!

Čednost kerščanske poterpežljivosti je eno najkrepkejših tolažil, ono olajša terpljenje, kateremu se izogniti ne moremo. Zato nam kliče apostelj: „Poterpežljivost vam je potrebna“. (Hebr. 10, 36.).

I. Poterpežljivost nas obvaruje mnogo terpljenja. To nam spričuje sv. pismo in vsakdanja skušnja. S poterpežljivostjo človek berzda in vkroti svoja čustva. On premaga in vlada samega sebe. „V svoji poterpežljivosti boste ohranili svoje duše“. Luk. 21, 19. Poterpežljivost daje človeku moč in serčnost, stanoviten ostati v poskušnjah; poterpežljivost ga zedini z Bogom. „Kjer je Bog, tam je tudi poterpežljivost“ pravi učeni

Tertulijan in sv. apostelj Jakob piše: „Poterpežljivost pa delo dopolni; da ste popolni in pravični in v ničemer pomanjkanja nimate“. Jak. 1, 4. Kaj je bolj jasnega, ko to spričevanje sv. pisma?

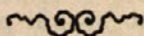
Malo resnic je pa tudi, ketere bi razum in vsakdanja skušnja tako poterjevala, kaker ravno to.

Koliko bridkosti in terpljenja bi si bili prihranili, ke bi bili znali sami sebe vladati. Ne ušla bi vam bila tista nepremišljena beseda; ne bili bi storili tega, kar zdaj bridko obžalujete; tista poskušnja bi nas ne bila tako poterla in obupnih storila, tisti vdarec bi bili stanovitno prenesli in Bog bi bil z vami. To in ono bi se vam bilo posrečilo, ke bi se bili znali premagati in bi se ne bili prenaglili. Tako so vam pa vaše terpkke besede, vaša strast odtujile serce prijatela ali vničile sad večletnega truda.

II. Mnogo je poskušenj, katerim se človek ne more izogniti in rad ti verjamem, da moraš mnogo terpeti brez lastne krivde. Glej, ravno tedaj čednost poterpežljivosti najbolj potrebuješ, da te tolaži v tvoji bridkosti in ti olajša terpljenje, naj pride od koderkoli. Morebiti je Bog sam, kateri te tepe, ko te obišče sè zunanjo nesrečo, z boleznijo, z vboštvom, ali drugimi nadlogami. Vstrajaj in on ti bo pomagal. Morebiti pripusti Gospod, da te zadene notranje terpljenje: suhota, maloserčnost in hude skušnjave. On tako rekoč molči, on se skriva. Ne obupaj, temuč vojskuj se in upaj v poterpežljivosti! Če se tudi zdi, da je Bog tvojim dušnim sovražnikom dovolil, te begati, strašiti, on je vender blizu sè svojo pomočjo. Morebiti te straši spomin na tvoje pregrehe; morebiti te vznemirja misel na toliko milosti, ketere si zlorabil in skušnjavec bi te rad pehnil v brezno obupa. Toda poterpi! Glej, Gospod sam poterpi s teboj; on te prenaša; on te ljubi, tacega kakeršen si. — Največkrat smo premalo poterpežljivi sami seboj in to je vir mnogo terpljenja. Neketeri so nejevoljni zarad svoje slabosti, zarad svoje dušne revščine. Tudi neketeri celo dobri kristjani se tako terpinčijo in namesto, da bi napredovali, vsi nemirni in maloserčni na pol pota ostanejo. — Drugi se jezijo, kaker pravi sv. Frančišek Saleški, zarad tega, ker so se jezili. Neketeri delajo s tako naglico in gorečnostjo, da vse polomijo in razbijejo, potem se pa jeze in so žalostni. Ke bi malo bolj poterpeli, bi vse lepo in

mirno opravili. Koliko bridkih ur bi si prihranili, ke bi znali poterpežljivi biti v svojem občevanju z bližnjimi. Lehko terdim, da je navadni vzrok domačih razpertij, nepoterpežljivost, pre-nagljenost in pomanjkanje mejsebojne prizanesljivosti. Kolika sreča bi bila v domači hiši, ke bi vladala v družini poterpežljivost; ke bi oče in mati ne bila tako občutljiva in si raje eden drugemu odpuščala svoje pregreške; ke bi se z otroci in posli lepo in ljubeznivo ravnalo. Poterpežljivosti je treba pri nesrečah in zopernostih, ki nam jih provzročujejo mertve stvari. Kaj ti pomaga, ako se jeziš nad slabim vremenom, nad viharjem in dežjem? Kaj ti koristi, ako godernjaš čez mraz in vročino, ako pri vsaki zopernosti kolneš in se jeziš? Nikomur še ni bilo žal, da je bil preveč poterpežljiv; večkrat pa tudi majhina nepoterpežljivost spravi človeka v zadrego in stori, da se pozneje bridko kesa.

Potrudimo se, da bomo modro in pred vsem kerščansko živeli in ne pozabimo nauka: Čim poterpežljiviši je človek, toliko močnejši in srečniši je. Prosimo tudi našega božjega Zveličarja in Njegovo premilostno Mater, naj nas podpirata pri vseh skušnjavah k nepoterpežljivosti. Priporočajmo se tudi svetnikom, kateri so se posebno odlikovali s čednostjo poterpežljivosti, kaker sv. Jožef, sv. Frančišek Saleški. Ako bo ta molitev vslišana, potem bo konec marisiketeremu našemu terpljenju in veseli in srečni bomo

Življenje sv. Roze Viterbske,

device III. reda sv. Frančiška.

(P. E. P.)

7. Slava in smert sv. Roze. 1251—1252.

Zoper cesarjevo nasilstvo se je uperla vsa Italija, zlasti pa Toskana in papeževa deržava. Mnogo do tedaj cesarju podložnih mest se je takoj vzdignilo, kaker hitro so slišali, da je cesar umerl. Zgledu drugih je sledilo tudi mesto Viterbo. Papež Inocencij IV. je poslal kardinala Kapočija v mesta, ki so se

otresla cesarske oblasti. Namesto cesarske je pripeljal kardinalj seboj papeževo posadko. Ko je prišel pred Viterbo, so ga veselo pričakovali in slovesno sprejeli in mnogo teh, ki so do tedaj držali s cesarjem, je obljubilo papežu vdanost in zvestobo. Z dovoljenjem meščanov je vказal kardinalj podreti cesarsko palačo. To je bilo veselje, ko se je razvalilo poslopje, v katerem je bilo toliko strašnih ječ, poslopje, ki je bilo znamenje zatirane ljudske prostosti! Da bi se nigdar več ne sezidalo, so postavili na mesto, kjer je stalo, del mestnega zidu.

Par mesecev nato je dalo mesto Viterbo sestaviti zbirko postav, „v čast božjo, Marije Device, sv. Lavrencija, vseh svetnikov, v čast papežu Inocenciju IV. in v blager občine“. S to zbirko, ki je obsegala vse stare pravice in navade, so meščani uredili svoje občinsko življenje. Viterbski zgodovinar Pinci imenuje to zbirko „najimenitniši in najslavniši spominik v zgodovini Viterbskega mesta“. Ta zbirka poterjuje predpravice sv. cerkve in je začetek občinske samouprave glede denarstvenih zadev, uprave in kupčije. Pervo poglavje teh pravil velevala: „Župan ali konzula sta dolžna v vsakem oziru braniti katoliško vero. Kedorkoli jo zametuje ali pa se brani po njej živeti, zapade kazni. Zmaga in čast prave vere in mestna prostost sta bila cilj, za keterega se je borila sv. Roza. Oboje je dosegla in s tem spolnila svoje poslanje.

Brez dvojbe je bila sv. Roza deležna obeh teh važnih dogodkov. Ni nam sicer znano, kedaj se je vernila, vendar si lahko mislimo, da takoj ko so bili ptujci izgnani iz mesta. V duhovnih urah njenega praznika beremo, da so jo meščani sprejeli kaker slavnega junaka in zmagovavca. Duhovščina, občinski možje, meščani, tergovci in rokodelci so ji šli naproti. Mesto je pozdravilo njen prihod s slovesnim zvonjenjem in veselim petjem. Ko to svetnica opazi, se hoče umekniti in išče po stranskih potih dospeti do domače hiše. Toda zastonj! Mej slavoklici in nepopisljivim navdušenjem se je komaj privila skozi ljudstvo, ki jo je veselo pozdravljalo kot pomočnico ubogih, tolažnico žalostnih, luč duš, lilijo čistosti, rožo ljubezni, izvoljeno posodo božje previdnosti in osvoboditelico domovine. Ko pride Roza v domačo hišo, se zopet zapre v tesno celico, da bi v njej kaker nekedaj edinole Bogu živela. Toda ljudje ji niso dali miru. Noč in dan so jo oblegali. Eden jo je prišel

vprašat za svet, drugi zopet priporočat se ji v molitev. Da, celo od daljnih krajev so prihajali ljudje le zato, da bi jo videli in slišali. Vse to je pa motilo devico, ki je želela popolnoma za se mirno in edinole Bogu živeti; zato je začela pre-mišljevati, kje bi mogla najti še večjo samoto. Na misel ji pride bližnji samostan klaris, ketere so takrat še imenovali redovnice sv. Damijana. Vleče jo tja, ker ji je bilo znano ostro in skrito življenje tamkajšnjih redovnic. Devica gre k prednjici in jo kleče prosi sprejema.

Mislil boš, dragi bravec, da so klarise z največim veseljem sprejele v svojo sredo našo svetnico, ki je tako angeljsko čisto živela in po svojih čudežih slovela daleč na okoli Temu pa ni bilo tako, mariveč opatica se je odločno branila našo tretjerednico v samostan sprejeti in podperla je svojo branitev z raznimi bodisi resničnimi ali pa morda tudi navideznimi razlogi. Gotovo je Rozo silno zbolelo, da ji nočejo spolniti njene najpreserčniše želje, toda tudi to je veselo, ponižno in vdano v voljo božjo prenesla. Ko ji opatica reče, da je število redovnic že tako preveliko in da je samostan preubožen, tedaj odgovori svetnica mirno v preroškem duhu: „Tehtnost vaših razlogov poznam. Ve me nočete žive, veselile pa se boste, ako me bote imele mrtvo, in imele me boste“.

Ravnanje klaris se nam zdi neumevno. Očividno je, da so bili od prednice naštetih razlogi le pretveza. Naj bi bilo število redovnic še tako veliko, in ubožstvo še tako občutljivo, vender bi sè sprejemom sedemnajstletne deklice, ketere življenje je bilo skoraj nepretergan post, samostanu ne bila zrastle nobena občutljiva škoda. Neketeri pisavci Roz'nega življenja dolže opatico ošabnosti, ker je zaničevala ubožno hčer priprostega samostanskega delavca. in prevelike skerblijivosti za časne reči, ker se je bala pomanjkanja. Ako je to oboje res, bi se pač slabo zlagalo z duhom sv. Frančiška in sv. Klare. — Mogoče je pa tudi, da se prednjica ni bala vsega tega, mariveč bala se je, da bi terpel s tem, ako sprejme Rozo, samostanski red in mir, ker je bila Rozina svetost daleč na okoli znana. Slišali smo že, kako so jo nadlegovale množice v njeni domači biši in pomisliti moramo, da klarise v prvih časih niso bile tako zaperte v samostansko klavzuro, kaker dandanašnji. Gotovo je prednjica tudi vedela, da je svetnica večkrat zamaknjena.

Tudi to bi bilo utegnilo motiti druge, priproste redovnice in begati jih, ker niso tako dobro poznale nadnaravnih poti božjih.

Naj bo temu žc tako ali tako, gotovo je imela s tem previdnost božja svoje posebne namere. Ne bomo prederzno terdili, ako rečemo, da je bila volja božja, da ostane sv. Roza do konca svojega življenja tretjerednica in da ostane za vse čase zgled in vodilna zvezda tretjega reda. Saj je tretji red odločila previdnost božja, dá služi v posvečenje preprostega človeštva in da napolnuje s čednostmi tiste, ki hrepene sicer po redovnem življenju, pa jih razmere silijo mej svetom ostati. Natančno spolnjevanje tretjerednega vodila spremeni vsako izbo v celico in vsako hišo v samostan. Tretji red je podoben rodovitnemu vertu, v katerem nepopisljivo lepo rastejo cvetlice devištva, zatajevanja in velikodušnosti, in sicer ne le v samostanskem zatišju, temuč tudi v družinah in v javnem življenju.

Vdana v voljo božjo je Roza zopet pričela svoje samotno življenje v celici domače hiše. Listine nam skoraj ničesar niso ohranile o zadnjih mesecih Rozinega življenja. Le toliko vemo, da je živela skoraj v nepreterganem premišljevanju in zamaknjenju. Ogenj božje ljubezni jo je popolnoma povžil in njene duše se je lotilo vedno večje domotožje po nebesih. Znano nam je, da je živo hrepenenje po popolnem združenju z Bogom v nebesih za svete duše pravo marterništvo. Neprestano je Roza zdihovala po Bogu in vedno ga je prosila, naj skrajša čas njenega pregnanstva in sterc verige, ki jo derže vklenjeno v pozemeljsko življenje.

Svetnica na svetu ni imela ničesar več pričakovati. V še ne spelnjenih osemnajst letih svojega življenja je napolnila svet sè skrivnostno dišavo devištva, zatajevanja in ljubezni. Maščevala je pravice zatiranih in vlivala hladilni balzam ljubezni v pekoče rane nesrečnih. Ne zмене se za zaničevanje, preganjanje in pregnanstvo se je zmagovito bojevala zoper hudobijo, krivovero, razkolništvo in trinoštvo. Kamerkoli je stopila njena noga, povsod so vsklile in vscvetele krasne cvetlice vere, pravičnosti in prostosti. Da, sv. Roza je lahko rekla sè sv. Pavlom: „Jaz se že darujem, in čas moje razveze nastaja. Dobro sem se vojskoval, tek dokončal, vero ohranil. Sedaj mi je prihranjena krona pravice, katero mi bo dal Gospod, pravični sodnik, tisti dan“. II. Tin. 4, 6. 8.

Gospod je uslišal prošnje in nasitil hrepenenje zveste svoje služabnice. Roze se loti tako huda merzlica, da je v začetku spomladi leta 1252 popolnoma opešala. Navaden človek se preplaši, ko zve, da bo treba umreti. Ne tako sv. Roza. Ko je spoznala, da bo v kratkem umerla, se je njena duša silno razveselila. Svetnica prosi za sv. zakramente in jih prejme zamaknjena. Krog njene postelje so stali njeni stariši in bližnji znanci; neštevilna množica se je gnetla v veži in krog hiše. Proti večeru, ko leže mrak na utrujeno zemljo in zapoje zvon z visokih lin, in vabi vernike, naj pozdravijo kraljico nebes in zemlje ter se hvaležno spominjajo skrivnosti učlovečenja Sinu božjega, tedaj počasti Roza sè zadnjo zdravamarijo nebeško mater, katero je celo svoje življenje tako preserčno ljubila, v zadnjič obudi dejanje ljubezni do Jezusa, svejega nebeškega ženina, potem pa sladko in mirno zaspí v Gospodu v osemnajstem letu svoje starosti. Njena duša je zapustila ječo svojega deviškega telesa in v vsej svoji lepoti se vzdignila v nezmerne višave svoje nebeške domovine. To je bilo skoraj gotovo dne 6. marca leta 1252.

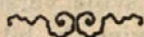
Takoj po njeni smerti se je kaker luč začelo svetiti njeno obličje in njeno truplo je razširjalo prijeten duh. Izročilo, ki pa ni popolnoma gotovo, terdi tudi, da so začeli zvonovi pri Sv. Mariji na hribu sami od sebe zvoniti. Pogreb njen je bil popolnoma podoben slovesni, zmagoslavni procesiji. Vsi so blagrováli in slavili svetnico ter se ji zaupno priporočali v molitvah. Da bi kedo molil za pokoj njene duše, nato še mislil ni nihče, tako živo so bili vsi prepričani, da je ranjka že mej svetniki. Celó oče in mati, ki sta priserčno ljubila svojo hčer, nista pretakala ob njeni smerti solz, ker sta si bila v svesti, da imata zaščitnico v nebesih. — Zima je minila, roža se je razcvela v vsi svoji lepoti v večni, nebeški spomladi. —

Sv. Roza je prosila preserčno, naj jo sprejmejo v samostan, a njena ponižna prošnja je bila odbita. Devica se nad tem ni žalostila, mariveč vdano je prenesla tudi to poskušnjo. Taka vdanost je Bogu jako ljuba. Sv. Janez Krizostom pravi, da obstoji vsa popolnost ljubezni do Boga v vdanosti v njegovo presveto voljo. Z nobeno rečjo ne moremo Boga tako častiti kaker z udanostjo v njegovo voljo. Vadi se, dragi bravec, v tem. Ako pride nad te kaj neprijetnega, kaj britkega, kaka

bolezen, kak križ, kaka težava, moli vdano: „Zgodi se tvoja volja!“ Svetnica iz serca hrepeni po združenju z Bogom, po nebesih. Mi pa tako malo mislimo na Boga in na nebesa! Zakaj? zato, ker Boga premalo spoznavamo in ljubimo. Misel na nebesa bi delala tudi naš velikodušne. Ke bi mi večkrat mislili na nebesa, bi se tudi mi bolj pogumno držali sterme poti popolnosti.

V prvi knjigi kraljev beremo, kako so pripeljali pred preroka Samuela amalečanskega kralja Agaga, ki je bil ostuden Bogu zavoljo svoje grozovitosti. Agag je vedel, kaj ga čaka. Sv. pismo pravi: „Agag se je tresel. In Agag je rekel: Tako me torej loči britka smert“. (1. Kralj. 15, 32). Agag ne umerje rad; za grešnega človeka, ki ljubi svet in njegovo veselje, je smert seveda britka. Sveto Rozo smo pa videli, kako si želi smerti, da bi bila z Bogom združena, videli smo, kako je veselo in mirno umerla. Dragi bravec, kakšne smerti bi si želel ti, ko pride večer tvojega življenja? Ali bi želel umreti britke smerti, kakor je umerl kralj Agag, smerti, glede ketere pravi sv. pismo: „Smert grešnikov je silno huda“, (Ps. 33, 22.) ali pa smerti sv. Roze, smerti, glede ketere pravi sv. pismo: „Dragocena pred Gospodovim obličjem je smert njegovih svetih“? (Ps. 115, 6.) Ako se hočeš obvarovati smerti, katere je umerl kralj Agag, tedaj skerbi zato, da ne boš navezal svojega serca na posvetne minljive reči. Sè smertjo bi jih moral vse zapustiti. Ta ločitev pa je sercu, ki je navezano na nje, huda in britka. Skerbi pa tudi, da te ne zasači smert v strašnem stanu smertnega greha. Kako štrašna je smert grešnika, ki se mora bati odgovora, bati kazni, ketere ima pripravljene zanj pravičnost božja ker je za čas svojega življenja zametaval usmiljenje božje! — Ako hočeš, da bo tvoja smert srečna, misli večkrat na njo! Ako boš to storil, se boš gotovo varoval greha. „Spominjaj se svojih poslednjih reči in vekomaj ne boš grešil“. (Sir. 7, 49.) Ti si želiš srečne smerti, toda vedi, srečna smert je umetnost, ketere se je treba dolgo časa učiti. Nihče še ni postal kar čez noč imeniten slikar, glazbenik ali pesnik. Kedorkoli je hotel biti kaj tacega, se je moral dolgo časa učiti in truditi. Tudi srečna smert je umetnost. Ako hočeš torej, da boš srečno umerl, uči se srečno umreti in trudi se. Od vsake druge umet-

nosti imaš le časen dobiček, od umetnosti srečne smerti je pa odvisna tvoja večna sreča. Najboljša priprava za srečno smert je čista vest in milost božja. Skerbi torej zato, da boš imel vedno čisto vest. Ako opaziš, da si si jo omadeževal, nikar ne odlašaj oprati jo v zakramentu sv. pokore. Ti namreč ne veš ne ure ne dneva. — Skerbi, da si ohraniš milost božjo. To pa pri naši slabosti ni lahko. Treba je božje pomoči, ketere ti Bog gotovo ne bo odrekal, ako boš tudi ti rabil pripomočke, ketere ti ponuja skerbna tvoja mati, sv. cerkev. Kteri pa so ti pripomočki? Te pripomočke ti našteva učenik duhovnega življenja sv. Alfonz: „Vsakdanja sv. maša, premišljevanje večnih resnic, večkratna spoved in sv. obhajilo, vsakdanje obiskovanje sv. Rešnjega Telesa in Matere božje, duhovno branje, izpraševanje vesti in kaka posebna pobožnost k Mariji. Poleg tega skleni, da se pogosto priporočiš Bogu in blaženi Devici, da boš klical pogosto, zlasti pa ob skušnjavah, presveti imeni Jezusa in Marije. To so pripomočki, ki ti morejo pridobiti srečno smert in večno življenje“.

Bl. Bernardin Feljterski.

P. B.

VIII. Poglavje.

Apostelj miru.

„Ta pozdrav mi je Gospod razodel, da naj rečmo: Gospod ti daj mir“. Tako pravi v svoji oporoki svojim duhovnim sinovom sv. Frančišek. In sinovi so umeli svetega očaka. Koliko neprecenljivih zaslug so si pridobili z oznanjevanjem miru v stoletjih svojega obstanka, priča zgodovina; mi jih tu ne bomo naštevali. Le enega, ki je že ko mladenič opeval mir mej svetom, našega blaženega Bernardina Feljterskega hočemo pokazati ko aposteljna miru svoje dobe.

Več kaker navaden slučaj je bil, da je naš blaženi v začetku svojih misijonov na potu v Mirandolo zadel ob otroka, ki je na tleh ležé od slabosti vmiral. Zvedel je, da je vmirajoči mali sirota. Ne daleč od tam na pokopavališču počivajo

trupla njegovih starišev, ki so se bili nedavno v ta kraj priselili: sovražna roka jih je bila prepodila iz domovine, kjer so se z delom pošteno živili. Tu v izgnanstvu so pa terpeli skrajno pomanjkanje, ki mu je le smert konec naredila. To naznanilo je pretreslo serce blaženemu. Odkrilo mu je globoko rano, ki jo sekajo Italiji nje sinovi.

Italija je imela v tem času domače vlade. Kar mergolelo je majhnih deržavic. Razkosanost je bila zadušila narodno zavednost. Različnost postav in uprav je odtujila deželice drugo od druge. Iz tergovskega tekmovanja se je rodilo politično. V vsakem mestu — nered in nesloga. Prihod francoskega kralja Karola VIII. v Rim in Napolj, in vgrabljenje Milana in Dženove pod Ludovikom XII. je bilo kaker kazni za to neslogo.

Nekedanji stranki gibellinska (cesarska) in gvelfovska (papeška) v petnajstem stoletju niste imeli več pomena. Ali tedanje dolgotrajne, zlasti meščanske vojske so bile strašna šola. Ljudstvo se je privadilo silovitosti. Maščevanje mu je prešlo v kri.

Dante, ki je postavil svoje verstnike v pekel, da se pokore za grehe zoper damovino, bi bil mogel klicati še vedno: „Nesrečna Italija, ti, ki prebivajo v tvojih pokrajinah se brez sprave vojskujejo; ti, ki jih isto obzidje in isti nasip brani, se mej seboj koljejo. Išči, nesrečna, ali vživa od tvojega oserčja vse vkrog do obrežja le ena sama pokrajina mir?“ — *Org. VI. 85*

Meščani, vedno pripravljene na napad ali vstajo, so prepuščali brambo najetim vojakom; ti pa so skerbeli, da se je vojska zavlekla, ker so imeli od nje svoj dobiček. Dogodilo se je, da so nasprotni vojaki bili celo dogovorjeni mej sabo. Tako si je razlagati zmage, kjer so se čete samo premikale, ne da bilo prišlo do bitke. Vojskovodje so hoteli plen, ne slave; pomorile so več mirnih, neoboroženih prebivavcev, kaker pa vojakov.

Pogosto so nastali prepiri z avoljo nasledstva vladavcev. Do bojev je tu res prišlo navadno le mej hišami velikašev; posledice je pa čutilo vender tudi priprosto ljudstvo. Da ni bilo teh vojska, bi bili rokodelci in delavci lahko živeli v blagostanju. Tako pa sta pogosto počivala delo in tergovina; in skrajno siromaštvo se je naselilo v prostore, kjer je prebivalo v mirnih časih blagostanje. Velikaši, pa naj so bili tudi izgnani iz

domovine, so se lažje ubranili bede; kaker ponosne visoke palače lažje kljubujejo viharjem, ko borne, slamnate koče.

Nesrečna Italija! Blaženi si je zato štel v dolžnost, da ji bo apostelj miru. Nelehko delo, ker je bilo strankarstvo splošno in ker so vzroki sovraštva segali večkrat globoko. Zaupajoč na nadnaravno pomoč, se je lotil dela. In pomiril je stranke v Perudži, v Todih, Norčiji, Sijeni, Ternih, Rietih, Brešiji, Pijačenci in v mnogo družih krajih Italije. Lastna mu je bila nežna, rekel bi, bratovska ljubezen, pa tudi odločna očetovska ostrost, ki hoče vse ude needine družine spraviti pod svoj blagoslov. Brez dvojbe je bil bl. Bernardin Feljterski v drugi polovici petnajstega stoletja to, kar je bil v prvi polovici sv. Bernardin Sijenski. — In zdaj nekaj podrobnosti!

V začetku l. 1484 je delal bl. Bernardin na pomirjenje v Perudži, mestu, ki je bilo pravo ognjišče nesloge že od nekdaj. Tedaj je Perudža bila razcepljena v dve stranki. Jedni so načelovali plemeniti Oddi, drugi pa plemeniti Baljoni. Spopadi na cesti, plenjenje, skrivni umori so se godili dan na dan. Vero so strankarji kljub temu ohranili; tudi v cerkev so hodili. K zakramentom pa niso pristopali, ker bi ko nepoboljšljivi grešniki ne bili dobili odveze. Po Bernardinovem prizadevanju je prišlo do nekega premirja. Res ni bilo kaker le premirje, ker mej načelniki je razdvojenost trajala. — Kmalu (1486) se je sovraštvo tudi v ljudstvu ponovilo. Bernardin je zopet prišel. In ko je na praznik sv. Antona po pridigi pri mizi bil, nastane naenkrat vrišč in vervenje. Stranki ste se spopadli. Blaženi vzame berž križ in hiti na ulico — mej vojsko. In tolik je bil njegov ugled, da so, pri vsem tem, da jih je bilo že štirideset ranjenih in so bili vsi žejni kervi, vender slušali služabnika božjega, odnehali od boja ter se razišli domov. Na to je zbral Bernardin načelnike vseh strank, ter jih peljal v bližnjo cerkev sv. Lavrencija, kjer je s posredovanjem škofovim njih serd potolažil in mir napravil. — Ali v tretje so nastale še večje zmešnjave (l. 1488). Pristaši družine Brakov (Brachi) so nekaj svojih nasprotnikov pobili in nekaj v pregnanstvo poslali. V ječo so vergli tudi papeževega poslanca (legata a latere), ki ga je bil Inocencij VIII. tja poslal. Baljoni so nahujskali ljudstvo proti papežu. Inocencij je naročil tedaj Bernardinu, ki je v Sijeni pridigoval, naj gre nemudoma v Perudžo in mesto

pomiri. Ta krat pa Bernardinova beseda ni imela vspeha. Preveč so bili perudžani razdraženi, da bi si bili dali kaj dopovedati. Blaženi je poskusil drugače. Vajen zažigati „hudičeve stolpe“, je dal postaviti na gromado podobi dveh vojščakov, ki sta predstavljala oba načelnika izgrediv. V ognju sta se možička zvijala kaker živa in videti je bilo, kaker da se z mečema krešeta. „Tako perudžani drug družega koljejo!“ — je vmes zaklical blaženi. — „In kaker bosta v plamenu zginila ta dva, tako se bodo vsi, ki mir motijo, pogubili v peklenski ogenj“. Prizor in žuganje ni napravilo vtiska, vsaj trajnega ne. Ne dolgo pozneje so Oddi s pomočjo urbinskega grofa napadli Perudžo in vderli v mesto. A stranka Baljonov jih je kmalu (6. jun. 1491) pregnala. Več ko pet sto pristašev Oddov je v tem boju padlo, mej njimi dva iz družine Oddov, protonotar Fabricij in prelat Rudolf. Jezo so si zmagalci ohladili nad ranjenimi; okrog sto so jih obesili. Ta zločin priča boljše, kaker dolgo popisovanje, o grozovitosti tedanje dobe.

Ko je Bernardin sprevidel, da ne more nič opraviti, zapusti se žalostjo mesto. L. 1493 se zopet verne, da bi še poslednji krat poskusil Perudžo pomiriti — pa zastoj je bil njegov trud!

L. 1486 pošlje Innocencij VIII. Bernardina v Tode (Todi), da bi tam naredil mir in slogo. Todi niso deleč od Perudže. Naš blaženi je spolnil svojo nalogo perve dni 1. 1487. Ni se predstavil, da je od papeža poslan; da ne vzbudi nezaupanja pri teh ljudeh. Kako potreben pa je bil njegov prihod, kaže vedni strah, v katerem so živeli. Tako si na znamenje zvona, nihče ni upal v cerkev kaker da bi ne bil praznik. In opravičen je bil njih strah zavoljo umorov in tatvin. Koliko krat se je slišalo, da so kmete, ki so prišli se svojimi pridelki na terg, — oropali! Treba je bilo čudovite previdnosti, sladkosti, spretnosti in zgovornosti pri teh ljudeh. Težko jih je že bilo, kaker rečeno, k pridigi privabiti. Zato je bil misijonarjev nenavaden vspeh, kaker čudež. Da bi pa sklenjeni mir vterdil, je dal napraviti perve tistih zastav, kakeršne je pozneje vpeljal v celi Italiji. Naslikan je bil na zastavi Kristus, poznale so se mu rane od bičanja, roke je stezal v vsmiljenju razprosterte. Pri nogah Kristusovih je bilo naslikano mesto Todi, na vsaki strani mesta pa gruča starašin, najimenitniših meščanov, ki so jim

puhte iz ust besede: *Pars mea Deus* — Stranka moja je Bog. In iz ust Kristusovih je prihajal odgovor: *Et ego ero vester, si vos mei fueritis* — In jaz bom vaš, ako boste vi moji. Tri zastave, vse po jednom vzorcu, so postavili; jedno v stolnici, drugo v cerkvi sv. Fortunata, tretjo v občinski hiši. — Že naslednje leto so se jeli ljudski izbruhi v Todih zopet razodevati. V naglici hiti Bernardin tja in doseže, da se je ljudstvo spametovalo. Napravil je po mestu sè slovečimi tremi zastavami procesijo, pri kateri so nosili vsi oljične vejice v rokah. Vsi so imeli dobro voljo, ohraniti slogo. Mestni letopis poroča o tem, kaker o kakem zelo važnem dogodku.

Iz hvaležnosti je starešinstvo postavilo v častni dvorani občinske palače Bernardinovo podobo. In vsi so obljubili, da se bodo držali predpisov, ki jim jih je dal. Res, eno leto so zvesto spolnjevali obljubo. Leta 1488 se je Bernardin pa že zopet moral verniti, da prepreči vstajo. Zopet so imeli procesijo sè zastavami miru, na kar je Bernardin Materi božji posvetil mestne ključe ter jih izročil vladavcu rekoč ljudstvu, da ga ima ko namestnika Matere božje spoštovati. Ta krat je bil mir trajen.

V Faenci je nekemu starčku političen sovražnik vmoril sinu (1491). Nesrečni oče se zapriseže, da bo ob priliki vzel mörivcu življenje. Bernardin se je zastonj trudil, da bi ga potolažil. Naposled mu reče: „Oče, pa mene za sina vzemite, jaz vam bom namesto njega, ki ste ga zgubili“. Od te nežne ljubezni ginjen, se starček odpove jezi in maščevanju in — še več — pridruži se Bernardinu, da mu pomaga pri spravah. Sledili so nepričakovani vspehi, tako da se je povsod slišalo: „Bog nam je poslal svojega angelja, da našemu mestu in celi pokrajini prinese mir“. Ko je hotel Bernardin Faenco zapustiti, se je ljudstvo obernilo do starčka, da naj prosi blaženega v njih imenu, naj še nekoliko dni pri njih ostane. „Dobro, moji oče, ker prosite vi“ — odgovori Bernardin — „še ostanem“. In podaljšal je res svoje bivanje v Faenci.

Ko je Bernardin pridigoval in pretresljivo slikal zlo razpertij, je njegova beseda genila nekega krojača, da je iz serca odpustil več someščanom, ki jih je že deset let smertno sovražil. Imel je zadnji čas ta krojač mertvoudno desnico, da ni

mogel več delati. V istem hipu, ko je sovražnikom odpustil, mu je tudi mertvoudnost zginila iz roke. Vergel se je blaženemu k nogam in razglasil čudež.

Mesto sv. Frančiška je večkrat terpelo vsled razpertij. Pervikrat, 1487, je Bernardin asiščane zelo ostro prijel; naglo smert je zažugal vsem, ki so krivi nereda in — besede so se vresničile. L. 1493 najde Asiz zopet zapleten v kervav meščanski razpor. Ko so neketeri zbežali v cerkev „sv. samostana“ („Sacro Convento“), so vergli nasprotniki ogenj v vrata. Jokaje je Bernardin zapustil Asiz, razjarjen nad toliko podivjanostjo. Pa ker je menil, da se mu bo ob prazniku sv. Frančiška posrečilo vkrotiti serca, se je nepričakovano vernil. Ali nič ni opravil.

V Narnih (Narni) je zadostovala ena sama pridiga, da so meščani, ki so prišli oboroženi poslušat blaženega, odložili svoje meče in se jeli po bratovsko objemati.

V Sijeni je preprečil več umorov, ker je pokazal v pravi luči namere neke stranke (Monte Noveno). Hvaležnost za posredovanje sta mu izrazila v imenu meščanov netjaka papeža Pija II., Andrej in Jakob Pikkolomini. Nekaj dni pozneje je doživel veselje, da so se po pridigi na velikem tergu spoprijaznile najodličniše družine v mestu.

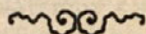
Za pridobitev in ohranitev miru se je Bernardin posluževal samo apostoljskih sredstev; v deržavniška opravila se ni mešal. Tudi, ko mu je španski poročnik ob priliki necega misijona v Florenciji svetoval, naj odpotuje v Španijo na dvor Ferdinanda in Izabelle v neki politični zadevi v korist napoljskega kraljestva, je blaženi kratko odvernil, da to ni njegovo delo.

Spravo v Parmi omenimo, ker je tedaj naš blaženi posnemal v neki reči sv. Bernardina Sijenskega. V tistih časih je bila navada, slikati ali klesati na hiše znamenje stranke, h kateri se je gospodar štel. Pa tudi na druge reči so taka znamenja stavili, celo na grobe. Ker so pa taka znamenja le človeško strast razodevala, je naš misijonar, kaker prej njegov zaščitnik, hotel, da se zamenjajo s čerkami presvetega imena Jezusa (I H S).

Tudi procesije otrok je vpeljal naš apostelj miru, prepeljajoče: „Pars mea Deus in aeternum — Stranka moja je Bog na veke“.

Da bi zagotovil trajnost miru, je vstanavljal bratovščine, ki so družile ljudi, ki bi jih bile tedanje meščanske razpertije naredile nasprotnike. Zlasti je širil tretji red, ki je že po namenu svojega vstanovitelja, sv. Frančiška, imel družabni in pomirovavni namen. Kako bi bil tudi v naših dneh najboljša bramba zoper socialni prevrat, je veliki Leon XIII. blagega spomina, prav spoznal.

V Paviji je Bernardin vstanovil zavod za najdence in sirote; ta misel je bila zelo času primerna, ker se je v tistih zmedenih razmerah in neprestanih vojskah pogostoma zgodilo, da so otroci zgubili svoje stariše. V tem je bil blaženi nekak predhodnik sv. Vincencija Pavlovega.

Pervo skupno slovensko romanje v Jeruzalem.

V prvem zvezku „Cvetja“ t. 1. je bilo naznanjeno, da bo prvo skupno slovensko romanje v Jeruzalem od 2. do 21. sept.

Zdaj pa sporočimo, kako se je izveršilo.

Dolgo se je pripravljalo to naše prvo skupno romanje v Jeruzalem. In hvala Bogu! izpolnila se je serčna želja mnogih. Tudi slovensko ljudstvo je prišlo, da se pokloni in zahvali Zveličarju tam, kjer je tudi zanj terpel in umerl. . . .

Tako ljudsko romanje je seveda združeno z mnogim delom in trudom! Koliko je treba pisati že doma, da se vse uredi! Koliko mej potjo in v Sveti Deželi preskerbeti, da tako številni romarji srečno in zadovoljno opravijo to božjo pot! Pa priznati moramo, da se je to prvo slovensko romanje v Sv. Deželo zveršilo jako povoljno v splošno zadovoljnost romarjev. Zato hvala in čast odboru, ki je vse te skerbi prevzel in storil, kar koli je bilo treba.

Natančno po vsporedu se je pričelo to romanje dne 2. septembra z odhodom iz Ljubljane v Terst. Lepa truma navdušenih slovenskih in nekaj hervaških romarjev, skupno 536, je zapustilo za nekaj dni ljubo domovino ter se odpravila v obljubljeni deželo, v rojstno deželo Sinu božjega. Parnik „Tirol,“

jih je imel prepeljati iz Tersta v Jafu. Po pet-dnevni morski vožnji 7. sept. zgodaj zjutraj so srečno dospeli do Jafe, prvega mesta v Sv. Deželi. Prejšnji dan je bilo morje pri Jafi jako nemirno, ta dan se je pa pomirilo, tako da izkercanje ni delalo prevelikih težav. V pristanišču je priserčno pozdravilo romarje odposlanstvo Sv. Dežele v imenu preč. p. kustosa, potem rojaka monsinjor dr. Ehrlich, rektor avstrijskega hospica v Jeruzalemu in g. dr. Zorè, v imenu avstrijske vlade pa podkonzul g. Venko z gospo soprogo, Slovenko. Vsi romarji so šli v sprevedu s petjem in glasno molitvijo v cerkev sv. Petra, kjer so jim milostivi ljubljanski škof podelili blagoslov z Najsvejšim. Na to so se razdelili romarji v štiri oddelke: sto romarjev je šlo v samostansko romarsko hišo imenovano „Casa nuova“, ostali pa v tri hotele h kratkemu obedu. Ob 11. uri je prvi vlak odpeljal polovico romarjev v Jeruzalem, drugi pa deset minut pozneje drugo polovico. V Jeruzalem smo dospeli na kolodvor ob polu štirih popoldne. Uredivši se natančno po vspredu, se je veličastni spreved mej petjem in molitvami polagoma pomikal proti svetemu mestu, naravnost v cerkev božjega groba. Zvonovi na sijonski gori so nas glasno pozdravljali in prebivavci jeruzalemski so nas spoštljivo gledali, ko smo korakali po ulicah. Dospevši v cerkev, so nas sprejeli frančiškani ter nam zapeli „Te Deum“. Pred božjim grobom je pozdravil romarje, kaker je navada, slovenski frančiškan, kteremu je navdušeno odzdravil g. župnik Janez Kalan. Na to so šli romarji po skupinah v določena jim stanovanja: I. skupina v avstrijski hospic, II. in III. v „Casa nuova“ IV. in V. v francoski hospic asumpcionistev.

Drugi dan so se pričele pobožnosti in obiskovanja raznih svetišč po tem načertu:

1. dan. Dopoldne: Služba božja v cerkvi božjega groba. Popoldne: Obisk tempeljskega terga.

2. dan. Dopoldne: Služba božja v patrijarhatu. Popoldne: Obisk svetišč na Sijonu.

3. dan. Dopoldne: Peta sv. maša na Kaljvariji in počeščenje stebra bičanja. Popoldne: Prosto.

4. dan. Dopoldne: Obisk svetišč božjega groba. Popoldne: Dolina Jozafat in Hinom.

5. dan. Dopoldne: Križev pot. Popoldne: Kraljevi grobi, sv. Štefan, Jeremijeva votlina.

6. dan. Dopoldne: Votlina smertne bridkosti ali kervavega pota; Oljska gora, cerkev Marijinega groba. Popoldne: Sv. Ana, kopel Betezda, cerkev Ecce homo, Avstrijski hospic.

7. dan. Dopoldne: Betlehem. Popoldne: Prosto.

8. dan. Dopoldne: Sv. Janez v Gorovju (Ain Karim). Popoldne: Prosto.

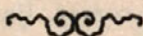
To načert! Pa potrebne so bile neketere spremembe. Za drugi dan določena služba božja v patrijarhату se je preložila na goro Sijon. Tam je zapel novo mašo č. g. Frančišek Šmit iz Ribnega pri Bledu. Ta je ko dijakon prišel z romarji v Jeruzalem in 10. sept. so ga romar, ljubljanski škof, posvetili v mašnika v kapeli avstrijskega hospica. Nenavadna slovesnost v resnici! Nova sv. maša slovenskega romarja v novi, letos posvečeni cerkvi Matere božje na gori Sijon, kjer je nekdan sam Sin božji obhajal prvo sveto mašo, nekervavo daritev nove zaveze. Te gotovo redke slovesnosti se je udeležila vsa romarska družba s križi in zastavama. Zbrala se je v francoskem hospicu ob 7. zjutraj ter šla pevajoč slovenske litanije Matere božje na goro Sijon. Gromovito je zadonela po cerkvi tako priserčna pesem: „Novi mašnik bod' pozdravljen“, ko je novi mašnik mej obilno asistenco vstopil v cerkev. Milostivi škof ljubljanski so na tronu asistirali novomašnika, čigar presrečni oče, tudi romar, je bil pričujoč v prezbiteriju. Pred mašo je lepo govoril novomašniku g. Janez Kalan in mej sv. mašo so prekrasno prepevali slovenski pevci romarji in romarice. Po slovesni novi sv. maši so imeli še milostivi knezoškof tiho sv. mašo, ker so ravno na ta dan pred 13 leti prejeli škofovsko posvečenje. Mej njihovo sv. mašo so se ljubeznivo razlegale samo slovenske pesmi. Te slovesnosti na gori Sijon v nedeljo 11. septembra pač ne bo pozabil nobeden romar.

Druga sprememba, oziroma dostavek k načertu je bil obisek Jerihe, Jordana in Mertvega morja, kamer se je peljalo 12. septembra 180 romarjev na 45 vozovih. Ker ni bil ta obisk omenjen v programu, se razume, da se je radi tega moralo zamujeno nadomestiti prej ali pozneje. Tu bi opozoril, da naj se pri drugem slovenskem romanju Jordan ne izpušča iz skupnega programa, ker to povzroča motenje. Nikogar se ne sili na ta precej težavni obisek, vender so vselej pri vsaki romarski družbi mnogi, ki gredo v Jeriho. Kedor ne gre, lahko ta

poldrugi dan ogleda bolj natančno n. pr. cerkev božjega groba, ali posebno duhovniki, Schikov model templja ali razne sveto-pisemske muzeje, ali si nakupi spominikov. Tako ostane program celoten brez vsakega spreminjanja. Vedenje romarjev je bilo ves čas vzgledno, goreče so zlasti prejeli sv. zakramente. Zveršilo se je romanje hvala Bogu, nad vse srečno in romarji so dne 16. septembra vsi zdravi in veseli zapustili Jeruzalem.

V Jeruzalemu, 16. septembra 1910.

P. Benigen.

Iz ljubljanske ženske skupščine III. reda.

Vže pred več meseci sem obljubil poročati o nadaljnjem razvitju naše skupščine, pa obljube do danes nisem izpolnil. Naj se zgodi zdaj s tem malim!

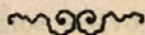
Tudi v naši ženski skupščini so se zveršile volitve zaupnic, tako, da so se te 19. junija t. l. vže lahko v polnem številu sešle k volitvi odbora. Izvolile so iz svoje srede prednico, zapisnikarico ter 12 odbornic, po eno za župniji sv. Nikolaja in Ternovo ter za predilnico, štiri za okrožje župnije Marijinega oznanjenja, po dve pa za sv. Jakoba župnijo in za tobačno tovarno. Šest zaupnic se je oglasilo prostovoljno za obiskovavke bolnikov, kar se je z veseljem sprejelo in poterdilo. — Zaupnice se ne razlikujejo od ostalih odbornic ne po časti in ne po delokrogu. Odbrale so se le kot svetovavke predstojništva, ker ne kaže sklicevati v posvet vedno vseh odbornic.

Prav iz dna serca smo se vsi oddehnili po zveršeni volitvi in veselo zapeli Bogu zahvaljno pesem.

Imen izvoljenih ne bodem tukaj navajal, ker se je izid volitev vže primerno razglasil v skupščini, v širših krogih pa ostanejo suha imena brez vsacega pomena. Pripomnim le, da opravlja od tedaj odbor vže prav čilo svojo službo in je imel vže več posvetovanj. Pri tej priložnosti naj mi bode dovoljeno omeniti tukaj neko pismo, ki ga je pisala zaupnica I. A. S. o priliki prvega zborovanja odbornicam v pozdrav. To pismo kaže namreč kaj značilno, kak duh veje v naših verstah.

Pozdravlja svoje tovarišice ter želi, da bi bilo započeto delo edino le v slavo božjo in blagor bližnjega. Po tem namenu bo vsako zaničevanje ali nasprotovanje postalo cvetlica, vpletena v venec večne slave. Zatterta bo kal željá po prednosti, vsa sebičnost in vse samoljubje. Vse morajo biti za eno, ena za vse! Obžaluje, da se nekod čuje mej sestrami neka nezadovoljnost z volitvami, češ da je mnogo bolj sposobnih, pa ne voljenih. Ako so ene zadovoljne, vprašuje, zakaj bi ne bile vse? Dosti žalostno bi pač bilo, če bi iz tolikega števila bila ena sama sposobna in vredna! Naposled sklene pismo z besedami: „Jezus nas ne bo vprašal: Kaj ste bile? kje ste bile? ampak: Kakšne ste bile? kako ste živele? Pokorščina je Bogu zlasti dopadljiv dar!“

S tem prepričanjem pisavke se tudi jaz popolnoma strinjam. K. P.

Naša Kostanjevica.

Zgodovina cerkve in samostana.

6. P. Klar Vaskotti.

VII. Bolezen, smert in pogreb p. Klara.

(Konec).

Dne 5. majnika sta se obernila p. gvardijan Evstahij in p. Bartolo, kustos provincije, sè zahvalnim pismom na goriško županstvo, kjer sta vsemu goriškemu prebivalstvu očitno hvalo izrekla za poslednjo čast, izkazano rajnemu častitljivemu sobratu v tako obilni meri.

Dne 7. majnika na osmino smerti je oskerbel tretji red slovesno černo mašo za rajnega; na osmino pogreba je opravil zanj rekviem s polnim orhestrom spred imenovani goriški prošt in vdeležili so se ga mnogi prijатели vmerlega in drugi meščani. Ti so mu postavili tudi spominik na grob sè sledečim italijanskim napisom:

Alla memoria del P. Chiaro Vascotti Istriano Ministro Provinciale franciscano rioletto, per ingegno, dottrina, eloquenza e pietà ammirato, per mansuetudine, piacevolezza e cortesia

amatissimo, del confessionale, del pulpito e di letterari lavori assai benemerito, del chiostro in Castagnavizza sommo decoro, dove oprò indefesso anni XXXIV e morì colpito da impetuoso invincibile morbo li 30. Aprile 1860 nell' età di anni LX mesi IV giorni IX. Questo monumento gli amici e penitenti suoi con lagrime posero.

To bi bilo po naše :

„V spomin P. Klara Vaskottija, istrana, okrajinskega predstojnika frančiškanskega v novič izvoljenega, vsled bistroumnosti, učenosti, zgovornosti in pobožnosti občudovanega, vsled pohlevnosti, prijaznosti in vljudnosti preljubljenega, za spovednico, pridižnico in knjižna dela jako zaslužnega, največe slave samostana na Kostanjevici, kjer je delal nevtrudljiv 34 let in vmerl zadet od silne nepremagljive bolezni 30. aprilja 1860 v starosti 60 let 4 mesce in 9 dni. Ta spominik so mu prijatelji in spokorniki njegovi sè solzami postavili.“

Ta spominik je stal prvotno seveda na Vaskottijevem grobu na tedanjem pokopališču na južni strani mesta. Ali pred blizu 30 leti se je tisto pokopavališče opustilo in novo odperlo na nasprotni severni strani Gorice. Spominiki so se morali sè starega sčasoma vmekniti. Tako je prišel tudi Vaskottijev spominik pozneje na novo pokopavališče in sicer na grob rajnega p. Teofila Respeta, bivšega profesorja pastirstva na goriskem centralnem semenišču, ki je vmerl ko frančiškan na Kostanjevici 6. sušca 1891. Tam nekako v sredi za duhovnike in redovnike odločenega prostora v drugi versti še zdaj stoji z lahko berljivim černo prenovljenim napisom, le da je nekoliko pregloboko v zemljo zlezel. Na prazni prostor v znožju se je bilo namreč tudi Respetovo ime in nekaj, kar se je njega tikalo, vdolblo; tega zdaj ni več videti, ker je skoraj popolnoma zginilo v zemljo.

Naposled ne smemo pozabiti dveh spominikov, ki sta se postavila našemu častitljivemu sobratu v našem slovenskem slovstvu, v „Zgodnji Danici“ od 10. velicega travna 1860. Gospod **J o ž e f F u r l a n i**, tedaj mestni kaplan pri sv. Ignaciju v Gorici, zdaj živeč ko zlatomašnik v Villa Vicentina, je priobčil na prvih dveh straneh obširen spis pod naslovom: „Cvetlica na grob prečastitemu Očetu Klaru Vascotti-tu, provincialu frančiškanov na Kostanjevici v Gorici 1860“. Pesnik

Hladnik pa mu je zložil sonet „con la coda“, zadosti dober za tisti čas. Naj stoji tukaj doslovno, kakor je natisnjen na verhu 3. strani dotičnega števila „Zgodnje Danice“:

S p o m i n i c a
rajnimu prečastitimu Očetu
SVITKOTU VASKOTI-U

bivšimu nadstojniku frančiškanov Kriške okrajine po Hrovaškim, Štajerskim, Kranjskim in Primorskim, umerlimu v Gorici na Kostanjevici 30. mal. travna 1860.

Le mnih ubog si bil, pa toljke čete
Te spremijajo k pogrebu vse solze če,
Še čast poslednjo skazat' hrepeneče,
Za kogar čisel vse so bile vnete.

Scer tud' za posvetnjakam vró najete,
Al z a n j goré, solzijo se le sve če;
Za **Tabo** serca romajo plameče
Iz vsih stanov se gnjetejo neštete.

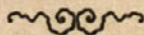
Sprevod prezál ponižniga minih a
Je priča čeznavadniga spoštvanja,
Ki le za slug sijajnost ga udiha.

Ti Svitko bi! A k v i n si na stolnici,
Ti Z l a t o u s t na leci pridgovanja,
Vodnik **Ti S a l e z j a n** zašli ovčici.

*

O Bog daj svet'ga raja **Ti** plačilo,
In da tud' nam bi s **Tabo** v delež bilo!

H l a d n i k.

Družba sv. Mohorja.

Družba sv. Mohorja v Celovcu šteje letos 85.789 udov, to je 275 več, kakor l. 1909. Vsi ti prejmejo letos naslednji književni dar:

1. „Slovenske legende“.
2. „Sveta spoved“, molitvenik.
3. „Zgodovina slovenskega naroda“, I. zvezek.
4. „Drobne povesti“.
5. „Slovenske Večernice“, 64. zvezek.
6. Koledar za leto 1911.

V zameno ali v doplačilo — kakor si je kdo pri vpisovanju želel — se še doda:

7. „Zgodbe sv. pisma“, 16. zvezek.
8. „Trije rodovi“. Povest.

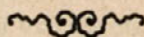
Z razpošiljatvijo smo pričeli ravnokar. Potrudili se bomo, da častiti udje dobijo knjige najprej ko mogoče. — Red za letošnjo razpošiljatev je sledeči:

1. Amerika, Afrika, Azija.
2. Krška škofija.
3. Raznl kraji.
4. Goriška nadškofija.
5. Tržaško-koprska škofija.
6. Lavantinska škofija.
7. Ljubljanska škofija.

Cenjene gospode poverjenike, katerim se knjige pošiljajo, nujno prosimo, naj t a k o j, ko dobijo „avizo“, pošljejo po nje na železniško postajo, da ne bode sitnih reklamacij, ki povzročujejo družbi samo zamudo in nepotrebne stroške. — Stroške, katere so imeli gg. poverjeniki za odposlatev denarja in prejem knjig, morajo jim posamezni udje povrniti.

One gg. poverjenike, ki dobivajo svoje knjige neposredno v družbini tiskarni, prosimo, naj č i m preje pošljejo po nje, dn nam zavoji ne zastavljajo prepotrebne prostora.

O d b o r.

Drobfinice.

P. H. R.

Ponižna.

„Marija je velika, ker je devica in mati; večja, ker je ob enem oboje; največja, ker je mati božja; ali še nekaj več, ker se pri toliki vzvišenosti ima za nič“. Sv. Beda.

Da, ljubim te!

„Vem, o Gospa, da si ti najdobrotljiviša in nas z nepremagljivo ljubeznijo ljubiš, nas, ketere je tvoj Bog v tebi in po tebi z največo ljubeznijo ljubil.

Ker se pa ljubezen le z ljubeznijo more povračeti, naj te tudi mi na vso moč ljubimo!“ (Sv. Peter Damijanov).

Ne pozabi!

O duša, doklor si v telesu, prebivaš mej ternjem, in treba je da hudo občutiš terne skušnjav in napadov.

Zato se ti pravi v visoki pesni: „Kaker lilija mej ternjem, tako prijateljica moja mej hčerami“. O bela lilija, o rahli in nežni cvet! neverneži in podiravci so pri tebi, prebivaš mej škorpijoni; pazi torej kako imaš previdno hoditi mej njimi. Telo in svet sta polna ternja; prebivati ž njimi in ne biti poškodovan, božje mogočnosti je in ne človeške kreposti“. (Sv. Bernard serm. 48 etc.)

Le k materi!

„O duša, akoravno sta razžaljena oba (Sin in Mati), sta vendar oba vsmiljena.

„Naj torej krivičnik od pravičnega Boga beži k usmiljeni Materi, naj zopet krivičnik od razžaljene Matere pribeži k ljubeznivemu Sinu, ter mu reče: „Bog, ki si zavoljo naše bede postal sin žene; žena, ki si zavoljo miloserčnosti postala Mati božja, usmilita se mene hudobne grešnice, ali mi pa pokažita (ženo) bolj vsmiljeno, h kateri naj se jaz vbožec zatečem“. (Sv. Anzelm, orat. 51.)

Prežalostna!

„Keteri jezik more povedati ali kateri um razumeti težo tvojih bridkosti, blažena Devica? Vsemu kar je preterpel pričujoča in popolnoma deležna, tisto blagoslovljeno in najsvečejše telo, ki si je takó čisto spočela, takó sladko hranila in z mlekom pojila, takó pogostoma v naročju nosila ter poljubo-

vala, s telesnimi očmi zerla, vidiš zdaj, kako je mahljeji bičev tergajo, kako je ubodci ternja prebadajo, kakó je s terstiko lolčejo, kakó je zdaj s pestmi udarjeno, zdaj pa se žebli prebodeno in na steblo križa pribito ter viseče grozno razmesarjeno, kakó je zopet na vsó moč zasramovano in naposled se žolčem in jesihom napojeno!“ Sv. Bonaventura. Lign. vitae.

Še več!

Prežalostna, kaj pa ko si v duhu gledala, kako je tvojega božjega Sinú se žolčem napolnjena duša se zdaj tresla, zdaj plašila, zdaj žalovala v valovih grenkosti, zdaj se se smertjo borila in to mnogo zavoljo njene ljubezni do grešnikov, mnogo pa zavoljo sočutja to tebe, najsladkejše Matere, ko si pod križem stala in mile besede slišala: „Žena, glej, tvoj sin?“ (Po sv. Bonav.).

Sočutje!

Ko je sv. Klara Montefaljška zvedela, da je gdo v stanju smertnega greha, se je vsa objokana vergla pred božjo martro, ter z britkim srcem rekla: „Oh, torej za to dušo, bo vse zastonj, ker je moj Gospod za njo terpel?“

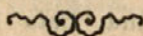
Potem je pa serčno molila za spreobrnjenje grešnikov.—
Kaj pa mi?

Kako je Bog dober!

Bog večkrat dopušča, da ostane kak sled pregrešnosti tudi pri njegovih najljubših prijateljh. in sicer zlasti nagnjenje k jezi in nepoterpežljivosti.

Zakaj? Da bi jih bližnji imeli za nepopolne, in se tudi sami za take spoznali. Na tak način doseže Bog, da se mitost od njega podeljena skrita ohrani, kaker žerjavica pod pepelom.

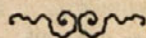
Zavoljo takih slabosti se pobožne duše ne smejo strašiti, se ve da pa tudi ne ljubiti jih, temuč po njih vedno bolj rasti v ponižnosti. (Blosius).

Priporočilo v molitev.

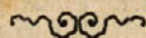
V pobožno molitev se priporočajo rajni tretjeredniki skupščine goriške: Ana (Julijana) Vogrič iz Štferjana, Marijana (Julijana) Rejec od Sv. Lucije, Katarina (Marjeta Kortonska) Krajnik iz Volč, Luka (Anton) Rudež iz Koblje glave, č. g. Jožef (Frančišek) Tončič, stolni vikarij v pokoju v Gorici, Marija (Frančiška) Gorjup iz Gorice, Andrej Makorič iz Fojane, Katarina (Marija) Podbrsič iz Vertojbe; kamniške: Terezija (Marija) Samec, vdova zdravnika, Marija (Elizabeta) Golob, Marija (Stanislava) Vavpotič, vse tri v Kamniku, Neža (Frančiška) Bobnar v Cerkljah, Marijana (Elizabeta) Slapar v Črešnjicah, Marija (Terezija) Kimovec v Komendi, Helena (Ivana) Žurbi na Homcu; neki vbogi mož, ki je bil tako nesrečen, da je brez sv. zakramentov vmerl.

Dalje se priporočajo v pobožno molitev: M. P. iz Zdol pri Kozjem za dušno in telesno zdravje, v dober namen in za dobljenje posebne službe; priporoča tudi dva svoja brata za stanovitnost v dobrem; neki duhovnik za pomoč božjo v novi službi, ki jo ima nastopiti; M. M. tretjerednica, ki jo že delj časa hudo boli noga, za zboljšanje zdravja, ako je sv. volja božja; neka druga tretjerednica, ki je v treh velikih stiskah, za rešenje.

Zahvalo za vslišano molitev

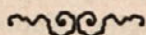
naznanjajo: A. K. duhovnik, za ozdravljenje od težke bolezni; M. P. za podeljeno zdravje, davkarsko službo in vdanost v voljo božjo; A. V. za ozdravljenje bolezni v glavi; L. M. za veliko milost.

Za kitajski misijon

so nadalje poslali k nam: mladeniška Marijina družba v Nazaretu (p. Mozirje): 18 K; pokojna Marija Toman iz Kamne

gorice za odkup kitajske deklice, ki se naj kersti na ime Marija: 20 K; neimenovana za odkup dečka (Marka) in deklice (Marije): 50 K; v Kamnik (po fr. Petru v Ljubljani): tri neimenovane osebe: 29 K; neimenovana oseba iz Viča 5 K; Jožef Krašovec za odkup dečka (Jožefa) K 32.

Rimsko - frančiškanski koledar za leto 1910.

Mesec november ali listopad.

<p>1. torek: Vsi sveti, V. O. P. O.
 2. sreda: spomin vernih duš v vica-
 cah.
 3. četertek: obletnica rajnih sobratov.
 4. petek: sv. Karelj Boromej, šk.
 5. sobota: bl. Rajnerij, sp. 1. r.</p> <hr/> <p>6. nedelja, 25. po bink.; bl. Fe-
 lĳcija Meda, d. 2. r.
 7. pondeljek: bl. Bernardin iz Fose,
 sp. 1. r.
 8. torek: osmina vseh svetih.
 9. sreda: posvečenje bazilike sv.
 zveličarja v Rimu; sv. štirje ven-
 čani, m.
 10. četertek: sv. Andrej Avelinski, sp.
 11. petek: sv. Martin, šk.
 12. sobota: sv. Didak, sp. 1. r.; bl.
 Janez Paciški, sp. 3. r. P. O.</p> <hr/> <p>13. nedelja, 26. po bink.: zašĳitni-
 šĳtvo bl. d. Marije; sv. Martin,
 p. m.
 14. pondeljek: bl. Gabrijelj Ferĳti, sp.
 1. r.; bl. Nikolaj Taveliĳ, m. 1. r.
 15. torek: sv. Gertruda, d.
 16. sreda: sv. Anjeza Asiška, d. 2. r.
 P. O.
 17. četertek: bl. Salomea, d. 2. r.</p> | <p>18. petek: posvečenje cerkve sv. Pe-
 tra in Pavla v Rimu.
 19. sobota: sv. Elizabeta Ogerska,
 vd. 3. r.; sv. Ponĳijan, p. m.
 P. O. V. O.</p> <hr/> <p>20. nedelja, 27. in zadnja po bink.:
 sv. Feliks Valeški, sp.
 21. pondeljek: darovanje bl. dev. Ma-
 rije, V. O.
 22. torek: sv. Cecilija, d. m.
 23. sreda: sv. Klemen, p. m.; sv.
 Felicita, m.
 24. četertek: sv. Janez Križki, sp.;
 sv. Krizogon, m.
 25. petek: sv. Katarina, d. m.; bl.
 Elizabeta dobra, d. 3. r. V. O.
 26. sobota: sv. Leonard Portouavri-
 ųki, sp. 1. r.; sv. Peter Aleksan-
 drijski, šk. m. P. O.</p> <hr/> <p>27. nedelja, 1. adventna: bl. Delj-
 fina, d. 3. r.; bl. Rajmund Lulj,
 m. 3. r. P. O.
 28. pondeljek: sv. Jakob Marški, sp-
 1. r. P. O.
 29. torek: vsi sveti treh redov sv.
 Franĳiška; sv. Saturnin, m. P. O.
 30. sreda (post): sv. Andrej, sp.</p> |
|--|--|

Das Vollziehen eines Aktes durch Aussprechen des denselben bezeichnenden Wortes ist ja allerdings ein Vorgang, der eine Kulturstufe voraussetzen scheint, zu der die Slaven erst durch das Christentum gehoben worden sein mögen.

Te besede bi morali učenci vseh ljubljanskih višjih gimnazij umeti brez prevoda. Vaš prevod pa jim mora biti nerazumljiv, in ne le njim! Kaj sem torej hotel reči? Še le v kulturnih razmerah, kakeršne so nastale mej Slovenci po sprejetju kerščanstva, po svetopi-semških tekstih, je verjetno, da so se tudi oni navadili neka dejanja zverševati (ne samo izražati) z izreko glagola, ki pomeni tisto dejanje; v evangelijih je namreč več takih primerov, zlasti v besedah Kristusovih, ki so si jih ljudje najboljše zapomnili: ego mitto vos; pacem meam do vobis; gratias ago tibi; in manus tuas commendo spiritum meum itd. Da je tako izražanje, ne glede na doveršnost ali nedoveršnost dotičnih glagolov, nekak kulturni sad, smemo po pravici misliti že po tem, kaker slišimo govoriti še dandanašnji, ali smo slišali vsaj pred leti: preprost Nemeč na deželi ni lahko rekel: „ich danke“, temuč: „vergelt's Gott“, ni rekel: „küß die Hand“, rajši je to molče storil; tudi Slovenec se je poklonil rajši v resnici, kaker da bi rekel ali: „klanjam se“, ali: „poklonim se“.

Motite pa se, gospod profesor, ko mislite, da jaz terdim, da so naši stari vsled kake višje kulture v primeri z ostalimi Slovenci v efektivnem sedanjiku začeli govoriti doveršnike namestu nedoveršnikov. Tega jaz nisem nigdar in nikjer terdil; zato pač ni bilo potreba naštevati Moravcev in Čehov, Poljakov in Rusov, Hrvatov in Serbov, ki so se tudi pokristijanili in, kaker pravite, „vender nobeden teh slovenskih narodov ni došel do take kulturne višine, da bi izražal dovršeno dejanje v sedanjosti z dovršnikovim sedanjikom. . . To povišanje kulture po vzprejemu krščanstva je neutemeljena trditev“. — Na to, gospod profesor, moram pač reči: Povišanje kulture po vsprejemu kerščanstva je resnica, ki je ne more nihče vtajiti. Kar pa Vi tukaj meni pripisujete, to je pa gotovo „neutemeljena trditev“. — In nadalje pravite:

Temeljitega vzroka g. P. St. Škrabec nobenega ne vé, pravega vzroka pa ne navaja, ker ga noče videti.

Jaz na to rad priznam, da res za mariskaj ne vem pravega vzroka; za perfektivne glagole v efektivnem sedanjiku pa mislim, da ga vem in da sem ga povedal zadosti jasno, le Vi ga nočete videti niti vedeti zanj; Vam je ta vzrok le „nemški vtek“.

Nemški „vtek“ je v naši slovenščini seveda mogočen. Pa tudi v drugih zapadno-slovenskih jezikih, češčini in poljščini, ni majhin, celo ruščina in hervaščina ni brez nemškega „vteka“. Vender jaz ne

morem pripoznati, da bi bilo vse germanizem, kar se je kedaj komu zdelo. Mej drugim to glede doveršnikov v efektivnem sedanjiku zame nikaker ni prepričavno dokazano. Miklošič pravi sicer: „es bedarf keines beweises, dass jene nsl. grammatiker irren, die den nsl. sprachgebrauch für ursprünglich halten“, in jaz mi v tem nočem preveč vgovarjati; „ursprünglich“ morda ni. Ali mi imamo v naši slovenščini mnogo takega, kar ni „ursprünglich“, pa zato vender ni germanizem. Ali je n. pr. čisti *o* v besedi roka „ursprünglich“? Ne! Ali ima kateri drugi slovenski jezik v tej besedi *o*? Nobeden! In vender nihče ne misli, da je germanizem, ako izgovarjamo: roka, ne: ru^hka, mo^hž, ne: mu^hž, go^hlob, ne: go^hlub itd.

Da je vsak doveršni glagol v efektivnem sedanjiku germanizem, to bi bilo treba na vsak način še le dokazati. Vi, gospod profesor, tega dokaza niste dognali, še prav lotili se ga niste.

Mnogo bolje je svojo reč opravil dr. Mencej. On je najprej razumel, kaj hočem, tako, da mi ne pripisuje nič neresničnega, in potem je pisal mirno, znanstveno - dostojno in, če smem tako reči, strategično jako spretno. Naštel je najprej celo dolgo versto (12 verst) očitnih germanizmov, slavizmov in na novo skovanih perfektivnih glagolov, ki se rabijo dandanašnji precej splošno v sedanjem času. Nadalje pravi:

Es sind meist Kulturwörter, an ihre sloven. »Ursprünglichkeit« zu denken, ist ausgeschlossen. . . Nach der Analogie der Germanismen haben sich nicht bloss Slavismen, die bekanntlich nur in der schönen Literatur leben, sondern auch ein paar ursprünglich slovenische Wörter gerichtet . . . so: vkažem, zapovem, prepovem, prisežem, opomnim, pustim u. s. w. Bloss diese letzteren Verba für den Beweis einer sloven. Eigentümlichkeit gegenüber anderen slaw. Sprachen heranzuziehen, ist ungenügend. —

Jaz moram vprašati: „Warum ungenügend?“ Iz malega raste veliko. Le nemnoga samostavniška debla na *-u* so imela v stari slovenščini v pluraljnem genitivu končnico *-ov[ɤ]*, zdaj jo imajo pri nas razen posameznih primerov vsi samostavniki moškega spola. Le čvetero glagolov je imelo v stari slovenščini v 1. sing. osebi končnico *-m[ɤ]*, zdaj jo imajo pri nas prav vsi. Meni bi zadostovali torej trije primeri perfektivnih glagolov v efektivnem sedanjiku, ki jih imamo v friz. spominikih: *ispovêdê*, *poročo*, *zaglagoljo*. Jaz si v resnici ne morem misliti, kako bi bila nemščina vzrok, da je pisavec teh spominikov za staronemško *pijehu* (confiteor) pisal *izpovuêde* (in celo to staro obliko) namestu imperfektivne *izpovuêdaio*. In to velja prav tako glede ostalih dveh primerov. Pisavec sicer prav dobro razločuje doveršne in nedoveršne glagole; ni bil torej slovenskega jezika „nur oberflächlich mächtig“. (Dalje prih.)